

DOI: 10.33663/0869-2491-2026-37-193-202

УДК 340.1

І. С. ОКУНЬОВ,

кандидат юридичних наук*

ORCID: 0009-0001-8133-1797

НЕДІЙСНІСТЬ ЯК РІЗНОВИД ПРАВОВОГО СТАНУ

У статті здійснено теоретико-правовий аналіз недійсності як різновиду правового стану. Обґрунтовано доцільність відходу від вузького розуміння недійсності виключно як правового наслідку (санкції) та запропоновано її концептуалізацію як різновиду правового (юридичного) стану, що об'єктивно існує в межах правової дійсності. На основі аналізу підходів до категорій «стан» і «правовий стан» розкрито методологічні засади дослідження недійсності у праві як правового стану. Сформульовані основні характеристики та авторське визначення недійсності як правового стану.

Ключові слова: недійсність, право, правовий стан, правова дійсність, дефект правового явища.

Okuniev Ihor. Invalidity as a type of legal state

The article provides a theoretical-legal analysis of invalidity and substantiates its interpretation not merely as a legal consequence or sanction, but as a specific type of legal (juridical) state existing within legal reality. By examining the categories of “state” and “legal state,” the author identifies the essential features of invalidity, showing that it arises from a system of legally significant defects in legal acts, transactions, or other legal phenomena. Invalidity is characterized as a dynamic and polyfunctional phenomenon performing evaluative, restrictive, protective, and corrective functions in legal regulation. The study concludes that invalidity is a normative and socially conditioned legal state reflecting the abnormal legal position of a defective legal phenomenon and serving as a prerequisite for the application of legal consequences aimed at restoring legal order.

Keywords: *invalidity, law, legal state, legal reality, defect of a legal phenomenon.*

Постановка проблеми. Будь-яке явище, як правило, наділене множинністю різноманітних властивостей, сукупність яких у їх поєднанні формує цілісний комплекс його характеристик. Недійсність є багатограним теоретико-правовим явищем, потенціал якого не вичерпується традиційними підходами визначення її як правового наслідку (санкції). Проблематика недійсності в умовах реформування законодавства України є надзвичайно актуальною як з теоретичної, так і з практичної точок зору. Вона стосується всіх галузей права та є загальнотеоретичною проблемою. Науковий аналіз категорії недійсності у праві повинен бути пов'язаний з інтегруванням та узагальнен-

* *Okuniev Ihor, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.)*

ням у рамках юриспруденції досвіду гуманітарних та інших наук, адже саме поняття «недійсність» має міждисциплінарний характер та використовується в різних галузях знань. Окрім цього, найбільш оптимальним та дієвим у теоретичній і практичній площинах є комплексне дослідження недійсності у праві для ефективного застосування норм законодавства.

Одним із недостатньо розроблених, але концептуально значущих аспектів недійсності у праві є її дослідження як особливого правового (юридичного) стану. Категорія «правовий стан», що опосередковано застосовується в межах різних галузей права, поряд із суміжними категоріями «правовий статус» і «правовий режим», відносно нещодавно увійшло до категорійного апарату вітчизняної юридичної науки¹. Водночас правовий стан, як самостійна юридична категорія, володіє значним пояснювальним і методологічним потенціалом для дослідження складних, багаторівневих правових явищ, до яких у праві, серед інших, належить недійсність. Тому **метою статті** є дослідження категорії недійсності як правового (юридичного) стану.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачено розв'язання таких **завдань**: проаналізувати зміст поняття «стан» з метою виявлення його методологічного значення для правової науки; розкрити наукові підходи до розуміння правового (юридичного) стану та визначити його місце в системі правових категорій; обґрунтувати можливість і доцільність концептуалізації недійсності як різновиду правового стану; виокремити та систематизувати основні ознаки недійсності як правового стану; сформулювати авторське визначення недійсності як правового стану.

Стан опрацювання проблеми. У доктрині права питання правових станів тривалий час залишалися недостатньо дослідженими, про що свідчить порівняно невелика кількість спеціальних наукових робіт з цього напряму наукових досліджень. Зокрема, окремі проблеми правових станів були предметом дослідження Д. С. Бондаренко, І. М. Волкової, Г. В. Кикотя, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика, Є. О. Мічуріна, О. О. Отраднової, І. М. Погрібного, М. Д. Пленюк, І. В. Спасибо-Фатєєвої, Д. С. Спесівцева, Є. О. Харитоновна, Г. М. Чувакової та інших вчених.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання. Діалектичний метод використано для розкриття недійсності як динамічного правового стану. Методи аналізу, синтезу, абстрагування, індукції та дедукції застосовано для формування теоретичних узагальнень. Формально-юридичний і порівняльно-правовий методи дали змогу проаналізувати нормативну модель недійсності та її види, а телеологічний і метод правового моделювання – з'ясувати її функціональне призначення в механізмі правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Наукове поняття, на відміну від безпосереднього сприйняття та уявного образу, відтворює не всю сукупність ознак предметів і явищ, а лише ті з них, які мають визначальне значення. Саме ці ознаки є необхідними й у своїй сукупності достатніми для відмежування від-

повідного об'єкта від інших. Будь-яке явище, як правило, характеризується сукупністю різноманітних властивостей, поєднання яких формує цілісний комплекс його характеристик. Властивість розуміється як якість, ознака, характерні для кого-, чого-небудь². Залежно від добору певних властивостей за визначеними критеріями можливим є виокремлення окремих різновидів стану явища. Інакше кажучи, різноманітні явища перебувають у тому чи іншому стані, і це стосується також недійсності окремих об'єктів у праві. У зв'язку з цим з'ясування змісту недійсності як правового стану передбачає встановлення ключових, сутнісних характеристик та правових зв'язків, що ним охоплюються.

Дослідження категорії недійсності як правового (юридичного) стану доцільно розпочати з аналізу поняття «стан» у різних галузях наукового знання, а також із з'ясування змісту поняття правового стану в юридичній науці, оскільки саме ці поняття створюють методологічне підґрунтя для осмислення недійсності у праві як різновиду правового стану.

У філософському дискурсі поняття «стан» охоплює як матеріальні, так і ідеальні виміри буття. У межах філософського аналізу воно використовується для осмислення станів буття та свідомості.

У тлумачних словниках української мови та в інших лексикографічних джерелах поняття «стан» розкривається через декілька взаємозв'язаних значень, що відображають певну якісну визначеність об'єкта, його положення або характеристику в конкретний момент чи період часу. Зокрема, слово «стан» визначається як: обставини, умови, в яких хто-, що-небудь перебуває, існує; ситуація, зумовлена певними обставинами, умовами; сукупність ознак, рис, що характеризують предмет, явище в даний момент відповідно до певних вимог щодо якості, ступеня готовності і т. ін.; сукупність величин, що характеризують фізичні ознаки тіла; сукупність суспільно-політичних відносин, обстановка суспільного життя; режим, розпорядок державного, суспільного життя, який встановлює влада; граматична категорія, яка виражає різні відношення дії до її суб'єкта й об'єкта³.

Водночас мовознавці звертають увагу на те, що в повсякденній мовній практиці не завжди чітко розмежовуються терміни «стан», «становище» та «положення», хоча кожен із них має власне семантичне наповнення та специфічну сполучуваність. Так, слово «стан» може вживатися, крім наведених вище значень, як синонім «становища». У наведених вище значеннях слово «стан» поєднується з різними словосполученнями, такими як, зокрема: акти громадянського стану, внутрішній стан держави, воєнний стан тощо.

Поняття «становище» означає: ті чи інші обставини, умови, в яких хто-, що-небудь перебуває; умови існування кого-небудь; сукупність обставин, які створюють ту чи іншу ситуацію; сукупність суспільно-політичних відносин, обстановка суспільного життя; місце, роль у суспільстві, в соціальному чи професійному середовищі, в сім'ї і т. ін.; важлива роль, помітне місце кого-небудь у суспільстві, що визначається високою посадою, впливовими

знайомствами, зв'язками і т. ін.; посада; режим, розпорядок державного, суспільного життя, який встановлює влада; позиція, точка зору; місце стоянки, тимчасового розташування кого-небудь⁴.

Поняття «положення» своєю чергою використовується для позначення місцезнаходження кого-, чого-небудь у просторі; місце розташування якого-небудь пункту чи ділянки земної поверхні; розміщення тіла або його частин; певне становище, зумовлене відповідними обставинами; сукупність обставин, що створюють те чи інше становище; місце, роль у суспільстві, в соціальному чи професійному середовищі; ситуація, в яку автор ставить героїв для розкриття характерів, образів або для розвитку сюжету; зведення правил, законів і т. ін. з певного питання; твердження, думка, що лежить в основі чого-небудь⁵.

У межах психології поняття «стан» використовується для позначення тимчасових емоційних або когнітивних переживань особи.

Поняття «стан» широко використовується не лише в гуманітарних, а й у природничих і технічних науках. У природничих і технічних науках поняття «стан» використовується для характеристики способів існування та функціонування матеріальних об'єктів і систем. Так, у фізиці розрізняють тверді, рідкі та газоподібні стани матерії, кожен з яких визначається специфічним комплексом фізичних властивостей, зокрема щільністю, об'ємом і формою. У межах термодинаміки стан системи описується сукупністю кількісних параметрів (температури, тиску, об'єму тощо) та формалізується за допомогою рівнянь стану, що відображають закономірності зміни цих параметрів.

В юридичній енциклопедії стан визначається в інших значеннях: 1) в історичному аспекті як корпоративні суспільні групи (класи), на які поділялося суспільство і яким належало відповідне правове становище в державі (стан вершників, стан сенаторський, стан рицарський, стан козацький, стан міщанський, стан купецький тощо); 2) термін сучасного законодавства, яким позначаються: а) особливий правовий режим суспільного життя (стан воєнний, стан надзвичайний, стан війни тощо); б) юридичний статус особи як громадянина, зумовлений фактами народження, одруження, розірвання шлюбу, смерті людини та ін. (стан цивільний, стан сімейний тощо); в) стан фізичний чи психічний особи як обставина, кваліфікуюча ознака або підстава для застосування норми права (стан здоров'я, стан безпосередній, стан сильного душевного хвилювання, стан сп'яніння тощо); 4) фактичний стан речей, стан справ у суспільстві, державі⁶.

В існуючих дослідженнях правовий (юридичний) стан розглядається як особливий різновид стану, зумовлений економічним, політичним і культурним рівнем розвитку суспільства, який відображає момент відносної стабільності, стійкості та врівноваженості у процесах зміни, руху й розвитку правових об'єктів і суб'єктів за визначених умов у конкретний момент часу. Такий стан або безпосередньо закріплюється в праві, або об'єктивно існує в межах правової дійсності. До його характерних ознак належить те, що він виступає

родовим правовим явищем і водночас відносно самостійним елементом правової системи, характеризує буття правових об'єктів і суб'єктів, фіксує стан стабільності в їх динаміці, відображається у праві, зумовлюється рівнем соціально-економічного та культурного розвитку суспільства і має часову протяжність. Поняття юридичного (правового) стану охоплює широке коло правових явищ, зокрема такі, як споріднення, громадянство, крайня необхідність, а також включає категорії загальноправового характеру – законність, правопорядок, правосвідомість тощо⁷.

Отже, правовий (юридичний) стан характеризується різними ознаками: онтологічними (сутнісними), соціально-детермінаційними, динамічно-статичними, часово-просторовими, системно-функціональними та нормативно-правовими.

Узагальнюючи наведені підходи, можна зробити висновок, що поняття «стан» використовується для позначення відносно стійкої якісної визначеності суб'єкта, об'єкта або соціальної ситуації, яка характеризується сукупністю істотних ознак, зумовлених певними обставинами, умовами або факторами та зберігається протягом певного проміжку часу. Стан відображає не окрему подію чи дію, а певну форму існування або положення, у межах якого формується відповідна характеристика певного явища та виникають, змінюються або припиняються наслідки різної природи – соціальні, правові, фізичні чи інші.

Правові стани, як правило, розглядаються в тісному зв'язку з юридичними фактами, а в окремих випадках навіть інтерпретуються як їхній особливий різновид.

Так, загальновідомо, що юридичним фактом (лат. *factum* – зроблене, дія, подія, вчинок) є передбачена гіпотезою правової норми конкретна обставина, з настанням якої виникають, змінюються або припиняються правові відносини. За наявністю волі розрізняють такі види юридичних фактів, як дії та події (дії відбуваються як результат волевиявлення відповідних осіб; події трапляються незалежно від волі суб'єктів). Серед юридичних фактів також виділяють правові (юридичні) стани (наприклад, перебування у шлюбі)⁸.

Правові стани (факти-стани) розглядаються як тривалі за своїм характером обставини, що можуть мати постійний або періодично відновлюваний характер і які безпосередньо чи опосередковано впливають на правовий статус соціального суб'єкта, а також на характер його взаємодії з іншими особами та організаціями. До таких станів належать, зокрема, належність особи до громадянства певної держави або, навпаки, перебування у стані безгромадянства, проходження державної служби тощо. Правові стани можуть формуватися як у результаті поведінки особи – як правомірної, так і протиправної (наприклад, укладення шлюбу, приховування особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, що зумовлює перебування її у розшуку), так і незалежно від такої поведінки, виникаючи внаслідок настання певних подій, зокрема хвороби або встановлення родинних зв'язків⁹.

Також в юридичній літературі юридичними фактами-станами називають обставини, які існують тривалий час, мають якість об'єктивної реальності, а також безперервно або періодично породжують юридичні наслідки. До них належать шлюб, споріднення, працездатність, національність, громадянство, стаж, членство в громадській організації, процесуальні строки, судимість тощо¹⁰.

Оскільки юридичні факти-стани є різновидом юридичних фактів, їм притаманні загальні риси, характерні для відповідної правової категорії. Передусім це життєві обставини, що виражаються в наявності або відсутності певних явищ об'єктивної дійсності, мають визначений зміст, існують у конкретних просторово-часових межах і відображають стан суспільних відносин, які входять до сфери правового регулювання. Такі обставини повинні мати зовнішнє вираження, адже абстрактні уявлення, внутрішні переконання чи прояви духовного життя особи не можуть розглядатися як юридичні факти. Водночас вони прямо чи опосередковано передбачаються нормами права, закріплюються у визначеній законодавством процесуальній формі та спричиняють настання юридичних наслідків, установлених правовими приписами. Специфічною ознакою юридичних фактів-станів є їх здатність неодноразово – у безперервному або періодичному режимі – зумовлювати юридичні наслідки, відображати тривалі й відносно стійкі характеристики суспільних відносин та їх учасників, а також виконувати структуроутворювальну функцію, оскільки протягом часу свого існування вони беруть участь у формуванні значної кількості правовідносин¹¹.

Здійснений аналіз загальних характеристик правового стану дає змогу розкрити його як особливу форму юридично значущої фіксації властивостей правових явищ у певний момент або період часу. Водночас наведені загальнотеоретичні положення не вичерпують усієї специфіки окремих різновидів правових станів, які мають власні змістові та функціональні особливості.

У цьому контексті особливий науковий інтерес становить недійсність, що, як різновид правового стану, характеризується не лише загальними ознаками, притаманними цій категорії, а й специфічними властивостями, зумовленими її аномальною, дефектною правовою природою. Саме тому подальше дослідження потребує переходу від абстрактно-теоретичної характеристики правового стану до конкретного аналізу недійсності як самостійного правового стану, із виокремленням її власних ознак.

Аналіз поняття «правовий стан» і його характеристик у контексті недійсності у праві дає підстави зробити такі висновки щодо недійсності як різновиду правового стану.

Недійсність як правовий стан існує виключно у межах правової системи та правової дійсності. Як правовий стан, недійсність та її види конструюються та формуються за допомогою норм права, а їх існування поза правовим регулюванням є неможливим.

Недійсність як правовий стан існує в межах форм права, є відображенням у праві та об'єктивно існує в межах правової дійсності, реалізується за конкретно визначених умов. Норми права не встановлюють конкретну недійсність індивідуального правового акта, а лише формують нормативні моделі дефектів, з наявністю яких пов'язується можливість виникнення відповідного правового стану. Реальна недійсність виникає лише за умови відповідності фактичних обставин таким нормативним моделям. У цьому сенсі недійсність є реалізованим правовим станом, а не абстрактною конструкцією норми.

Недійсність як правовий стан характеризується наявністю сукупності юридично значущих дефектних властивостей у певних об'єктів – правових явищ (правочинів, актів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, документів тощо). Такі властивості не зводяться до окремого порушення норми права, а утворюють систему взаємозв'язаних ознак, які у своїй сукупності зумовлюють правову аномальність відповідного явища, його нездатність зумовлювати правові наслідки, викликати правовий ефект, що мав настати (виникнення, зміну або припинення прав та обов'язків / правовідносин).

Недійсність як правовий стан існує в межах правової дійсності як специфічна форма правового буття, є характеристикою буття певних правових об'єктів, відображає їх правове існування, положення у правовій системі.

Недійсність як правовий стан має родовий характер, оскільки виступає узагальнюючим (родовим) правовим явищем, що охоплює різні конкретні різновиди правових станів недійсності.

Як правовий стан, недійсність існує в певний момент або протягом визначеного періоду часу. Недійсність може виникати з моменту, встановленого законом, або офіційного її встановлення компетентним органом, а також зберігатися доти, доки не буде усунуто дефекти або не настануть обставини, що припиняють відповідний стан. Отже, недійсність характеризується певною темпоральною визначеністю.

Недійсність не є статичною правовою категорією. Вона має динамічний характер, оскільки може виникати, змінюватися або припинятися залежно від розвитку певної правової ситуації. Зазначене положення можна підтвердити на прикладі практики застосування, пов'язаних з визнанням правочинів (господарських договорів) недійсними. Так, у процесі вирішення спору сторони можуть самі усунути у встановленому порядку порушення, які зумовлюють визнання правочину недійсним, зокрема, шляхом: вчинення нового правочину; погодження правочину з відповідним державним органом, якщо це необхідно було для цього правочину, а таке погодження не було раніше здійснено тощо. Сторони також не позбавлені права вчинити правочин про внесення змін до правочину з метою узгодження його із законом (крім зміни ціни в договорі після його виконання, оскільки згідно з частиною третьою ст. 632 Цивільного кодексу України така зміна не допускається). Якщо згаданий правочин (про внесення змін) не суперечить вимогам закону, господар-

ський суд ухвалює судові рішення, виходячи з його умов. При цьому господарським судам необхідно мати на увазі, що законом не передбачено заборони стосовно надання правочинові, зокрема про внесення змін до іншого правочину, – за згодою сторін зворотної дії в часі (підпункт 2.2 п. 2 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 29.05.2013 №11 «Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними»)¹². Іншими словами, недійсність правочину може існувати лише протягом певного часу та припинятися у разі усунення сторонами порушень, зокрема, шляхом внесення змін до правочину або вчинення нового правочину, що відповідає вимогам закону, зокрема з можливістю надання йому зворотної дії в часі.

Недійсність як правовий стан характеризується поліфункціональністю, поєднуючи у собі оціночну, обмежувальну, захисну та коригувальну функції. Вона не лише фіксує правову дефектність, а й обмежує правові ефекти, сприяє відновленню порушеного правопорядку та очищенню системи правового регулювання від юридично неспроможних результатів.

Недійсність функціонує як юридична умова, тобто необхідна передумова для виникнення інших юридичних фактів та застосування правових наслідків, зокрема: застосування реституції, скасування реєстраційних записів, припинення суб'єктивних прав та обов'язків.

Недійсність як правовий стан є структурним елементом певної правової ситуації, оскільки зумовлює її аномальний характер, змінює правове становище суб'єктів, впливає на допустимі засоби правового захисту та визначає специфіку судового й адміністративного реагування. У цьому аспекті недійсність виконує функцію модифікатора правової ситуації.

Висновки. Виокремлені ознаки дають змогу сформулювати дефініцію недійсності як різновиду правового стану, що являє собою нормативно визначену й соціально зумовлену форму правового буття, яка об'єктивно існує в межах правової дійсності, виникає за наявності сукупності юридично значущих дефектних властивостей правових явищ, має часову визначеність, відображає їх аномальне правове становище (нездатність породжувати передбачені правом наслідки) та слугує юридичною умовою для застосування спеціальних правових наслідків, спрямованих на відновлення правопорядку.

1. Бондаренко Д. С. До визначення категорії «правовий стан». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 4. С. 14–17. 2. *Словник української мови: в 11 т.* / АН УРСР, Ін-т мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980. Т. 1. С. 703. 3. Там само. Т. 9. С. 642–644. 4. Там само. С. 648–649. 5. Там само. Т. 8. С. 90. 6. *Юридична енциклопедія: у 6 т.* / редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін.; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. Т. 5: П–С. 2003. С. 612. 7. Волкова І. М. *Правова природа юридичних фактів-станів. Закарпатські правові читання*. 2010. Т. 1. С. 51. 8. *Юридична енциклопедія: у 6 т.* Т. 6: Т–Я. 2004. С. 683. 9. Бондаренко Д. С. Цит. праця. С. 17.

10. Погребной И. М. Теория права: учеб. пособие. Харьков: Основа, 2003. С. 78.
11. Волкова І. М. Цит. праця. С. 49. 12. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 29.05.2013 р. № 11. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011600-13#Text> (дата звернення: 31.12.2025).

Reference

1. Bondarenko D. S. Do viznachennya kategoriyi «pravovij stan». *Yuridichnij naukovij elektronnij zhurnal*. 2014. № 4. S. 14–17 (in Ukr.). 2. *Slovník ukrajinskoyi movi: v 11 t. / AN URSSR, In-t movoznavstva; za red. I. K. Bilodida*. Kiyiv: Naukova dumka, 1970–1980. T. 1. S. 703 (in Ukr.). 3. Tam samo. T. 9. S. 642–644. 4. Tam samo. S. 648–649. 5. Tam samo. T. 8. S. 90. 6. *Yuridichna enciklopediya: u 6 t. / redkol.: Yu. S. Shemshuchenko ta in.; NAN Ukrayini, In-t derzhavi i prava im. V. M. Koreckogo*. Kiyiv: Ukrayinska enciklopediya im. M. P. Bazhana, 1998. T. 5: P–S. 2003. S. 612 (in Ukr.). 7. Volkova I. M. Pravova priroda yuridichnih faktiv-staniv. *Zakarpatski pravovi chitannya*. 2010. T. 1. S. 51 (in Ukr.). 8. *Yuridichna enciklopediya: u 6 t. T. 6: T–Ya*. 2004. S. 683 (in Ukr.). 9. Bondarenko D. S. Tsyt. pratsia. S. 17 (in Ukr.). 10. Pogrebnoj I. M. Teoriya prava: ucheb. posobie. Harkov: Osнова, 2003. S. 78 (in Rus.). 11. Volkova I. M. Tsyt. pratsia. S. 49 (in Ukr.). 12. Pro deyaki pitannya viznannya pravochiniv (gospodarskih dogovoriv) nedijnsnimi: postanova Plenumu Vishogo gospodarskogo sudu Ukrayini vid 29.05.2013 r. № 11. *Oficijnij vebportal Verhovnoyi Radi Ukrayini*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011600-13#Text> (data zvernennya: 31.12.2025) (in Ukr.).

Okunie Ihor. Invalidity as a type of legal state

Invalidity is traditionally interpreted in legal doctrine primarily as a legal consequence, sanction, or result of a violation of law. Such an approach significantly narrows the theoretical and methodological potential of this category and does not allow for a comprehensive explanation of its functioning within legal reality. In the context of legislative reforms and increasing complexity of legal regulation, there is a growing need to reconsider invalidity as a more complex legal phenomenon. One of the insufficiently developed, yet conceptually important, perspectives is the understanding of invalidity as a specific type of legal (juridical) state that characterizes the legal existence of defective legal phenomena.

The aim of the article is to substantiate the concept of invalidity as a type of legal state and to identify its essential characteristics through the analysis of the categories “state” and “legal state” in legal theory. The article seeks to move beyond the narrow perception of invalidity as merely a legal consequence and to justify its interpretation as an objectively existing form of legal being within the legal system.

Based on the analysis of philosophical, linguistic, and legal approaches to the notion of “state,” the article demonstrates that a legal state represents a relatively stable, temporally defined form of existence of legal phenomena, characterized by a set of legally significant properties. It is argued that invalidity fully corresponds to the features of a legal state, as it exists exclusively within legal reality, is normatively modeled, and arises due to the presence of a system of defective legal characteristics of legal acts, transactions, or other legal phenomena. Invalidity is shown to have a dynamic nature, as it may arise, change, or terminate depending on the development of a legal situation and the elimination of legal defects. The article also establishes the

polyfunctional nature of invalidity, which performs evaluative, restrictive, protective, and corrective functions within the mechanism of legal regulation.

The study concludes that invalidity should be understood as a normative and socially conditioned legal state that objectively exists within legal reality, reflects the abnormal legal position of a defective legal phenomenon, and serves as a legal condition for the application of specific legal consequences aimed at restoring legal order. Conceptualizing invalidity as a legal state expands the explanatory potential of legal theory and provides a more consistent methodological basis for the analysis of invalid legal acts and legal situations.

Keywords: *invalidity, law, legal state, legal reality, defect of a legal phenomenon.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.01.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації: 24.03.2026